Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17203

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti, çocuklar?n birincil bak?c?lar?na yönelik geli?tirdikleri ba?lanma örüntülerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmek ve kategorize etmek amac?yla uyarlanm?? gözlemsel bir kodlama sistemidir. Bu set, genellikle bebeklik ve erken çocukluk dönemindeki ba?lanma kalitesini, özellikle de ayr?l?k ve yeniden birle?me anlar?ndaki davran??sal tepkileri gözlemleyerek s?n?fland?rmay? hedefler. Söz konusu s?n?fland?rma seti, N. Sümer, M. Say?l ve S. Kazak-Berument (2016) taraf?ndan Türkiye ba?lam?nda kullan?ma sunulmu? ve özellikle anne duyarl?l??? ile çocuklardaki ba?lanma aras?ndaki ili?kiyi inceleyen ara?t?rmalarda temel bir araç olarak benimsenmi?tir.

Bu araç, **Mary Ainsworth**'ün çal??malar?na dayanan klasik ba?lanma teorisi çerçevesinde, çocuklar?n güvenli, kayg?l?-kaç?nan, kayg?l?-ikircikli ve da??n?k (dezorganize) gibi ana ba?lanma kategorilerine ayr?lmas?na olanak tan?r. Orijinal kaynakta belirtildi?i gibi, araç bir **uyarlama** niteli?indedir ve Türk kültürel ba?lam?na özgü anne-çocuk etkile?imlerini hassasiyetle yakalamay? amaçlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ba?lanma Davran??lar?, Çocuk Ba?lanmas?, Anne Duyarl???, Ba?lanma S?n?fland?rmas?, Gözlemsel Yöntem, Uyarlama, **Geli?im Psikolojisi**.

Yazarlar

Nebi Sümer, Mine Say?l, Sibel Kazak-Berument.

Amaç

Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti'nin birincil amac?, bebeklerin veya küçük çocuklar?n birincil bak?c?lar? ile olan ili?kilerinde sergiledikleri ba?lanma stratejilerini ve örüntülerini güvenilir bir ?ekilde s?n?fland?rmakt?r. Bu set, özellikle yüksek stresli veya ayr?l?k içeren durumlarda (örne?in, Yabanc? Durum Prosedürü benzeri bir laboratuvar ortam?nda) çocu?un bak?c?ya geri dönü?, rahatlama aray???, ke?if davran??? ve ayr?l??a tepki verme gibi kritik davran??lar?n? kodlamaya odaklan?r.

Araç, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere, çocu?un içsel çal??an modellerini (Internal Working Models) yans?tan davran??sal tepkilerini objektif kriterlere göre de?erlendirme imkan? sunarak, ba?lanma kalitesindeki bireysel farkl?l?klar? saptamay? amaçlar. Bu ba?lamda, anne duyarl?l??? gibi çevresel faktörlerin ba?lanma üzerindeki etkilerini inceleyen korelasyonel ve deneysel çal??malarda kritik bir rol oynamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Bu s?n?fland?rma setinin ölçtü?ü temel **psikolojik yap?**, **Çocuk Ba?lanma Güvenli?idir**. **John Bowlby** taraf?ndan kuramsalla?t?r?lan ba?lanma teorisine göre, çocuklar?n bak?c?lar?yla kurduklar? ili?ki, onlar?n stresle ba?a ç?kma yeteneklerini ve gelecekteki sosyal ili?kilerini ?ekillendiren temel bir yap?d?r.

S?n?fland?rma, çocu?un davran??lar?n? dört temel kategoriye ay?r?r:

Güvenli Ba?lanma (B): Çocuk, bak?c?y? güvenli bir üs olarak kullan?r, ayr?l?kta üzülür ancak geri dönü?te rahatl?kla teselli bulur.

Kayg?l?-Kaç?nan Ba?lanma (A): Çocuk, ayr?l??a kar?? yüzeysel bir tepki gösterir ve geri dönü?te bak?c?dan aktif olarak kaç?n?r veya onu görmezden gelir.

Kayg?l?-?kircikli/Dirençli Ba?lanma (C): Çocuk, ayr?l?kta a??r? streslidir ve geri dönü?te hem yak?nl?k arar hem de bak?c?ya kar?? öfke veya direnç gösterir.

Da??n?k Ba?lanma (D): Çocuk, ba?lanma davran??lar?nda organize olamama, donma veya çeli?kili eylemler sergiler; bu genellikle ebeveynlikteki tutars?zl?k veya korkutucu davran??larla ili?kilidir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti'nin geçerlik bilgileri spesifik olarak belirtilmemi?tir ("-"). Ancak, bir uyarlama arac? olarak, geçerli?in sa?lanmas? için genellikle a?a??daki ad?mlar beklenir:

?çerik Geçerli?i: Setin, ba?lanma teorisinin temel davran??sal bile?enlerini (yak?nl?k arama, temas sürdürme, ayr?l?k protestosu, ke?if) yeterince temsil edip etmedi?i.

Ölçüt Geçerli?i (Criterion Validity): S?n?fland?rma sonuçlar?n?n, çocu?un daha sonraki sosyal ve duygusal geli?im ölçütleri veya ebeveyn raporlar? ile tutarl?l???.

Kültürel Geçerlik: Gözlemlenen davran??lar?n ve bunlar?n yorumlanmas?n?n Türk kültürü ba?lam?nda uygunlu?unun ve anlaml?l???n?n do?rulanmas?.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgileri de spesifik olarak belirtilmemi?tir ("-"). Gözlemsel kodlama sistemleri için güvenirlik, özellikle **kodlay?c?lar aras? güvenirlik (inter-rater reliability)** aç?s?ndan hayati önem ta??r. Bu tür bir setin güvenilir kabul edilebilmesi için:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Farkl? e?itimli kodlay?c?lar?n ayn? video kayd?n? izlediklerinde ayn? ba?lanma kategorisine yüksek oranda ula?malar? gerekmektedir (genellikle Kappa katsay?s? ile ölçülür).

S?n?fland?rma setindeki davran??sal kodlar?n tan?mlar?n?n net ve tutarl? olmas?, kodlay?c? yanl?l???n? en aza indirmesi beklenir.

Faktör Analizi

Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti, bir derecelendirme ölçe?i veya likert tipi bir anket de?il, **gözlemsel bir davran??sal s?n?fland?rma sistemidir**. Bu nedenle, genellikle psikometrik ölçeklerde uygulanan klasik ke?fedici veya do?rulay?c? faktör analizi teknikleri bu set için uygun de?ildir. Bunun yerine, setin güvenilirli?i ve geçerli?i, kategorik kodlama sistemlerinin tutarl?l??? ve teorik olarak belirlenmi? kategorilere ayr?labilme yetene?i üzerinden de?erlendirilir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) / Gözlemsel Davran?? Kodlama Sistemi

Format: Video Kayd? veya Canl? Gözlem yoluyla Davran??sal Kodlama ve S?n?fland?rma.

Language Available: Türkçe (Türkçe konu?an anne-çocuk çiftleri için uyarlanm??t?r).

Population Group: Anne-Çocuk Çiftleri.

Age Group: Genellikle Bebeklik (12-18 ay) veya Erken Çocukluk Dönemi.

Population Details: Ba?lanma ara?t?rmalar? ba?lam?nda, Türk popülasyonu üzerinde kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Yap?land?r?lm?? bir ortamda (örne?in, Yabanc? Durum Prosedürüne benzer) anne ve çocu?un etkile?imlerinin gözlenmesi ve çocu?un ayr?l??a/yeniden birle?meye verdi?i tepkilerin önceden belirlenmi? kodlama k?lavuzlar? kullan?larak kategorize edilmesi.

Anahtar Kelimeler

Ba?lanma Güvenli?i, **?çsel Çal??an Model**, Çocuk Geli?imi, Güvenli Ba?lanma, Kaç?nan Ba?lanma, S?n?fland?rma Seti, **Psikometri**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Correspondence Address: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti, ticari bir yay?n olan ve Koç Yay?nlar? taraf?ndan yay?mlanan bir kitab?n parças? olarak sunulmu?tur. Bu nedenle, setin kullan?m izni ve olas? ücretlendirmesi için do?rudan yay?nc?n?n veya yazarlar?n iznine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Test Y?l?: S?n?fland?rma setinin yay?mland??? ve tan?t?ld??? temel referans 2016 y?l?na aittir.

PDF Durumu: Orijinal kaynakta PDF dosyas? mevcut de?ildir ("-").

Kaynaklar

Sümer, N., Say?l, M. ve Kazak-Berument, S. (2016). *Anne Duyarl??? ve Çocuklarda Ba?lanma: Anne Duyarl??? S?n?flama seti ve Ba?lanma Davran??? S?n?fla Seti*. Koç Yay?nlar?.

Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynakta Ba?lanma Davran??lar? S?n?fland?rma Seti'nin maddeleri veya kodlama kriterleri aç?kça belirtilmemi?tir. Bu set, genellikle bir dizi davran??sal boyut (örne?in, yak?nl?k arama yo?unlu?u, temas sürdürme, ayr?l?k ac?s?) üzerinden yap?lan niteliksel de?erlendirmeler sonucu kategorik bir s?n?fland?rmaya ula??r.

ARABPSYCHOLOGY.COM